

Ana Trišić - Babić, zamjenica ministra inostranih poslova BiH Reforme trebaju nama, a ne NATO-u

Glavni vanjskopolitički cilj Bosne i Hercegovine je punopravno članstvo u Evropskoj uniji i Sjevernoatlantskom savezu • Ako u Tallinnu ne dobijemo MAP, neće se desiti kraj svijeta

Foto: Dž. KRJIJEŠTORAC

Razgovarao: Daniel OMERAGIĆ

• Generalni sekretar NATO-a Anders Fogh Rasmussen poručio je prilikom prošlosedmičnog boravka u Sarajevu da BiH mora nastaviti reforme ukoliko želi dobiti Akcioni plan za članstvo u Sjevernoatlantskom savezu (MAP). Kako u NATO-u ocjenjuju ono što je do sada učinjeno u Bosni i Hercegovini?

- BiH je prvo pristupanjem programu Partnerstvo za mir dosta napravila, pogotovo u domenu vojne reforme. Broj vojnika je sveden na minimum, a linija komande je u skladu sa principima koji su od nas traženi. U međuvremenu, nakon Partnerstva za mir, BiH je dobila i druge instrumente taj tzv. IPAP (Individualni partnerski akcioni program), koji BiH polako ispunjava. To su sve vrste alata koji nama pomažu da radimo neophodne reforme. S obzirom na to da je NATO političko-vojni savez, reforme nisu potrebne samo u odbrambenom dijelu nego i u domenu funkcionisanja cijelog društva. Dakle, političke, demokratske, ekonomske i socijalne. To je ogroman multidisciplinarni projekat koji moramo napraviti, prvenstveno zato što će pomoći nama. Da se razumijemo, NATO je vrlo skup projekat, zemlje članice Saveza nisu siromašne. Ekonomski moramo ojačati da bismo uopšte bili u stanju da pristupimo NATO-u i izdržimo taj finansijski teret. Recimo, profesionalni vojnik u BiH ima godišnju platu od 17.000 eura, a u Sloveniji 70.000 eura. Taj standard moramo dostići ili, kako kažu svi oni koji su ušli u NATO, a to vrijedi i za EU, kada se uđe u NATO, nema besplatnog ručka. Mi sami sve plaćamo. Glavni vanjskopolitički cilj BiH je punopravno članstvo u Evropskoj uniji i u NATO-u. Da bismo došli do toga, posljednje pitanje koje će nam biti postavljeno jeste koliki je vaš društveni bruto proizvod.

Globalna sigurnost

• Rasmussen je naznačio tri stvari koje treba učiniti - provedba presude Evropskog suda za ljudska prava u Strasbour-

Sa vojnog na politički teren

• Nedavno ste imenovani za predsjednicu NATO-ovog koordinacionog tima pri Vijeću ministara. Šta je zadaća Vašeg tima?

- NATO-ov koordinacioni tim postoji već dvije-tri godine. Međutim, on je do početka ove godine bio u Ministarstvu odbrane. Prebacivši taj proces u Ministarstvo inostranih poslova - jer NATO nije samo vojna, već političko-vojna organizacija - BiH je napravila još jedan napredak u aspiracijama da postane punopravna članica NATO-a. Dakle, tim je postojao, ali je imao drugi mandat. Po funkciji ja sam kao zamjenica ministra dobila zadatak da koordiniram NATO-ov tim. To je interesorna grupa u koju su uključeni ne samo predstavnici svih ostalih ministarstava u Savjetu ministara nego i Direkcija za evropske integracije, Direkcija za ekonomsko planiranje i Uprava za indirektno oporezivanje. Taj tim će se morati širiti. Kao što sam nebrojeno puta rekla, svjedoci smo da se cijelo društvo mora reformisati da bismo danas sutra bili spremni da pristupimo NATO-u. U ovom trenutku NATO-ov koordinacioni tim implementira ciljeve iz Individualnog partnerskog programa, a po potrebi i u trenutku kada BiH dobije MAP zasigurno će dobiti novu ulogu.

gu u slučaju Finci i Sejdić protiv BiH, uništavanje viškova naoružanja i municije i odluka o slanju jedinice OS u Afganistan. Koliko je moguće učiniti do 22. aprila, kada će, na neformalnom sastanku ministara zemalja NATO-a u Tallinnu, biti razmatrana aplikacija BiH za MAP?

- Oni žele da vide da smo mi, ispunjavanjem nečeg što nama treba zbog naše vjerdostojnosti u BiH, pokazali opredijeljenost prema NATO-u. Uništavanje viška oružja u BiH nije uslov ni za MAP ni za NATO. To je nešto što se tiče sigurnosti građana BiH, ekologije i svega što vuče s tim. Implementacija odluke Suda za ljudska prava je, takođe, nešto što mi moramo da napravimo sebe radi. Ako je Sud za ljudska prava rekao i donio presudu da u BiH treba da se izmijeni Ustav u skladu sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima, mi to moramo da napravimo ukoliko hoćemo da budemo dio priznatog svijeta. Želja NATO-a da BiH na neki način kroz svoje Oružane snage i dalje učestvuje u misiji u Afganistanu je isto tako nešto što se tiče globalne sigurnosti. Mi možemo sada misliti da je Afganistan nešto jako daleko od BiH, ali nije.

Politički poeni

• U pravu ste kada kažete da su to stvari koje trebamo učiniti sami radi sebe. Ali, zašto onda u tome kasnimo?

- Ja sam i dalje optimista i mislim da će u Tallinnu biti donesena pozitivna odluka. Međutim, opet želim da naglasim, jer mi ovdje brzo padamo u stanje pesimizma i smatramo da smo ostavljeni po strani, da je sastanak u Tallinnu neformalni, a doskora se na njima takve odluke nisu donosile. Uvijek je to rađeno na redovnim sastancima u decembru. Mi se nadamo da će se prepoznati da se u BiH dosta toga napravilo i da će odluka, ipak, biti pozitivna. Ali, želim da naglasim da neće biti kraj svijeta ni ako ne bude tako. Kao što je nebrojeno puta rečeno i u BiH i izvan nje - vrata nam nisu zatvorena ni za ulazak u EU, ni u NATO. Mi sami moramo ovdje neke stvari da prelomimo i počnemo raditi ne čekajući da će to neko drugi napraviti. Konačno, sve to čemu težimo - i NATO i EU - organizacije su u kojima se traži i kompromis i konsenzus. Ne vidim razloga zašto ne počnemo pričati među sobom i zašto i dalje tražimo nekoga sa strane da nam izmisli toplu vodu i kaže ovo je za vas dobro. Naravno, konsenzus podrazumijeva da se svako nečeg treba odreći. U trenutku kada mi ovdje konačno sami donesemo odluku, to će biti ključ i glavni okidač i među zemljama NATO-a i EU da smo napravili ogroman korak i da shvatamo gdje idemo i kom društvu hoćemo da pripadamo.

• Kakva je saradnja između Vas i ministra Svena Alkalaja? U javnosti se često stiče dojam o nesuglasju koje vlada unutar Ministarstva vanjskih poslova. Slučaj Ganić je posljednji primjer.

- Ustav BiH i Zakon o Savjetu ministara jasno su odredili nadležnosti zamjenika. Ministar Alkalaj i ja, kao i svi u BiH, dijelimo iste ciljeve, a glavni je punopravno članstvo u Evropskoj uniji. Međutim, imamo različite poglede kako do toga da dođemo. Kao zamjenik ministra pokušavam da se rukovodim pozitivnim zakonskim propisima koji postoje u BiH. Mi smo, ipak, dosta toga uspjeli i riješili na nivou BiH. Od prvog dana želim da razgovaramo i o stvarima u kojima se ne slažemo jedno drugo da informišemo. Nisam naišla na takav vid saradnje sa ministrom Alkalajem. Mi, kao što sam rekla, o mnogim stvarima imamo isto mišljenje, ali način na koji se do toga dolazi nemamo. Više puta sam protestovala i pisala da takav način nije u skladu ni sa zakonom, a u nekim segmentima ni sa Dejtonskim sporazumom. Želim da Ministarstvo inostranih poslova bude na službi svih građana BiH. Nakon slučaja Ganić, nisam sigurna da bi se, ako bi se danas sutra tako nešto slično nekim drugim povodom desilo meni, članovima moje porodice ili mojim prijateljima diglo Ministarstvo inostranih poslova, da bi se pisala nota i da bi ambasador u toj zemlji dolazio ili vas, recimo, da oslobađa. Svi građani su isti i pristup prema njima svima mora biti jednak. Mi imamo ovdje stranice i stranice pisama bh. državljana koji se žale da im se niko ne javlja na telefon u konzulatima, da nemaju odgovor u MIP-u i onda ne vidim razlog zbog čega se ovdje digla tako velika prašina. Meni je jasno da su se kupili politički poeni, ali to je zaista išlo nauštrb BiH i svega onoga što smo postigli nakon Daytonu. MIP je prva zajednička institucija formirana nakon Dejtonskog sporazuma i ovdje je uloženo puno truda i vremena da se napravi jedna ekipa koja će na što brži način prevladati sve ono što se dešavalo u prošlosti i početi da radi zajednički da bi se svi osjećali komotno. Međutim, poslije ovog slučaja bilo je više nego evidentno da postoje pojedinci koji su privilegirani, a ostali su samo onako broja radi.

• Da li ste Vi i ministar Alkalaj o svemu ovome kasnije razgovarali?

- Mi razgovaramo bez obzira na sve. Potrebno je uvijek imati otvorena vrata i mi ih imamo - i on kod mene i ja kod njega. Mi se posvađamo, ali opet neke stvari barem malo promijenimo. Iako je, ne samo u ovom slučaju, za ove tri i po godine bilo teških riječi, jedno drugom nismo zatvorili vrata. U BiH niko nikom ne smije zatvoriti vrata bez obzira na neke teške riječi.

Beograd i Zagreb su glavni igrači

• Predsjednici Hrvatske i Srbije Ivo Josipović i Boris Tadić na svom prvom neformalnom susretu, prije nekoliko dana u Opatiji, naglasili su da je neophodno sačuvati jedinstvenu BiH i da njen integritet ne treba dovoditi u pitanje. Od kakvog značaja je za nas ovdje ta poruka dvojice predsjednika?

- Za BiH su uvijek kroz istoriju od najvećeg značaja bili odnosi Beograda i Zagreba. To je ključ ne samo za BiH nego i za stabilnosti regiona i njegovog prosperiteta. Svidalo se to nekome ili ne, Beograd i Zagreb su ovdje glavni igrači. Svjedoci smo da kad god nije štimala ta veza Beograd - Zagreb da je to osjetila ne samo Bosna i Hercegovina nego i svi ostali građani u regionu, pa čak i zemlje koje su EU. Pozdravljam pomoć koju nam pružaju i SAD i zemlje EU, te Španija kao predsjedavajuća, ali smatram da će Hrvatska i Srbija biti ključne koje će zajedno sa liderima u BiH najbrže naći rješenje i način kako da BiH unutar sebe gradi odnose i što prije postane funkcionalna. Samim tim što su razgovarali ne samo o BiH, već i o vansudskoj nagodbi, to mnogo znači i za BiH. Mislim da se može nazrijeti da će u bližoj budućnosti Beograd i Zagreb inicirati skup o BiH zajedno sa EU. Ono što će nas u BiH natjerati da razmišljamo drugačije je dobra relacija Beograda i Zagreba.